

SLIDES KAN HENTES FRA kortlink.dk/mrsh PROFESSOR@METROPOL.DK
METROPOL

Lærerkompetenceudvikling – et brief review

Simon Skov Fougts
Ph.d., cand.pæd., lærer
Adjunkt, Institut for Skole og Læring, Professionshøjskolen Metropol

---

Digitalseiring 01.11.2016 PROFESSOR@METROPOL.DK
METROPOL

Definition

- Et *brief review* over lærerkompetenceudvikling (og it)
- Review: En forskningskortlægning og syntese der sammenfatter den eksisterende viden på et forskningsområde.
- Systematisk, transparent gennemløb af en række trin
- Bief: Tidshensyn (ph.d.)

Simon Skov Fougts, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 2

Digitalseiring 01.11.2016 PROFESSOR@METROPOL.DK
METROPOL

Systematik

Fase 1: Protokol

1. Reviewspørgsmål
2. Søgestrategi
3. Sorteringskriterier
4. Kvalitetsvurdering og
5. Syntesemetode bestemmes.

Fase 2: søgning-screening

1. Søgning efter undersøgelser
2. Screening af undersøgelser → relevante for jeres reviewspørgsmål?

Fase 3: Genbeskrivelse og kvalitetsvurdering

1. Primærstudiets forskningskvalitet bestemmes
2. Abstract skrives for studier med middel eller høj evidensvægt.

Fase 4: Syntese

1. Syntese af undersøgelses resultater
2. Den gode fortælling
3. Rapport skrivning

Fase 5: Formidling

Simon Skov Fougts, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 3

Reviewspørgsmål

- Hvilken viden findes om lærerkompetenceudvikling i den vestlige verden
  - Dansk, engelsk, svensk og norsk
  - Peer reviewede
  - Anerkendte tidsskrifter
  - Google Scholar
- Skriftlig syntese – eksplorativt - punkter

Resumé

1. **Den langvarige virkning af efteruddannelse er oftest ringe.** Der er lang afstand fra efteruddannelse til lærerens virkelighed. Efteruddannelse skal situeres lokalt.
2. **Kompetenceudvikling tager tid.**
3. **Lærere samarbejder ikke umiddelbart om undervisning.** Den individuelle undervisningspraksis er stadig fremherskende.
4. **Teamet indeholder et potentiale for udvikling – lokal forankring.**
5. **Rammer** (i form af tid, organisation, planlægning) er en altdominerende faktor.

Den langvarige virkning

- Projekter har sjældent længerevarende virkning (Christiansen & Gynther, 2011; Shear, Gallagher & Patell, 2011; Henriksen, Buhl, Misfeldt & Hanghøj, 2011)
- 70% fejler (Maurer, 2010).
- Lærere trækker erfaringer bundet til praksis, når de underviser (Lortie, 1975)
- Længerevarende og samarbejdende projekter tæt på praksis for at skabe forandring (Sølberg, Bundsgaard & Højgaard, 2013).

Digitisering 01.11.2016 METROPOL

Individualiseret arbejdskultur

- Individualiseret arbejdskultur (Lorte, 1975)
- Konservatisme
- Kynisk økonomisering og prioritering af indsatsen i et presset arbejdsmiljø pga. ydre faktorer i organisationen (Hargreaves, 2000, p. 218ff).
- Undervisningslogik vinder over kompetenceudviklingslogik (Misfeldt, Foug, Tamborg og Haugsted, 2014)
- Familiekultur og funktionalitetslogik (Nielsen, 2012)
- Tid og vane som dominerende hindringer for kollegialt samarbejde (Hargreaves, 2000, p. 239)

Simon Skov Foug, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 7

Digitisering 01.11.2016 METROPOL

Teamet som potentiale

- Meget bred empirisk dokumentation for teamets potentiale(Christiansen & Gynther, 2011; Nielsen, 2012; Søberg, 2007; Jensen, 2007; Shear, Gallagher & Patell, 2011; Lave & Wenger, 2003; Borko, 2004):
- Den mest betydningsbærende del i fejlslagne skoleudviklingsprojekter er en manglende opmærksomhed på eller succes med at opbygge og vedligeholde teamsamarbejde og tilliden heri (Hargreaves, 2000, p. 239)
- PRAKSISNÆR, LOKALT FORANKRET (se fx Hargreaves, 1992; McLaughlin & Talbert, 2006). Mange kilder (fx Shear et al., 2011; Stiegler & Hiebert, 1999; Schibeci et al., 2008; EVA, 2009)
- Teamsamarbejdet bør have *samarbejdende* karakter frem for *koordinerende* (cooperate vs. coordinate, Kärkkäinen, 2000, p. 389)
- ITL: Mere innovativ undervisning, når der samarbejdes (ITL, Shear et al., 2011)
- Det er således bedre, at der indgår *konkret afprøvning af undervisningsforløb, forskning i egen praksis, konkret planlægning af undervisning og diskussion og analyse af eleverarbejde*, end at lærerne hører foredrag, ser god undervisning demonstreret eller modtager coaching.

Simon Skov Foug, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 8

Digitisering 01.11.2016 METROPOL

Samarbejde

- Meget bred empirisk dokumentation for teamets potentiale(Christiansen & Gynther, 2011; Nielsen, 2012; Søberg, 2007; Jensen, 2007; Shear, Gallagher & Patell, 2011; Lave & Wenger, 2003; Borko, 2004):
- Den mest betydningsbærende del i fejlslagne skoleudviklingsprojekter er en manglende opmærksomhed på eller succes med at opbygge og vedligeholde teamsamarbejde og tilliden heri (Hargreaves, 2000, p. 239)
- PRAKSISNÆR, LOKALT FORANKRET (se fx Hargreaves, 1992; McLaughlin & Talbert, 2006). Mange kilder (fx Shear et al., 2011; Stiegler & Hiebert, 1999; Schibeci et al., 2008; EVA, 2009)
- Teamsamarbejdet bør have *samarbejdende* karakter frem for *koordinerende* (cooperate vs. coordinate, Kärkkäinen, 2000, p. 389)
- ITL: Mere innovativ undervisning, når der samarbejdes (ITL, Shear et al., 2011)
- Det er således bedre, at der indgår *konkret afprøvning af undervisningsforløb, forskning i egen praksis, konkret planlægning af undervisning og diskussion og analyse af eleverarbejde*, end at lærerne hører foredrag, ser god undervisning demonstreret eller modtager coaching.

Simon Skov Foug, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 9

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Lærerkompetenceudvikling

▪ITL: Klar sammenhæng mellem læreres udøvelse af innovativ undervisning og deres deltagelse i praksisorienteret og fortløbende efteruddannelse

Activity	Correlation
Practice a new teaching method	0.28
Conducted individual or collaborative research on a particular topic	0.25
Planned or practiced using ICT in teaching (for example, planning a)	0.23
Reviewed and discussed student work	0.23
Observed a demonstration of ICT use	0.18
Developed or reviewed curriculum materials	0.18
Received or delivered one-on-one coaching or mentoring	0.17
Planned a lesson or a unit	0.15
Observed a demonstration of a lesson	0.15
Listened to a lecture	0.03

SAMARBEJDE er svaret!

Shear et al. 2011a, p. 22

Based on analysis by 98 International
Figure 6: More Active PD Predicts Higher Innovative Teaching
Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

10

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Lærerkompetenceudvikling

▪Størst udbytte af brug i klassen

TRAINING Components	OUTCOMES ³ (% of Participants who Demonstrate Knowledge, Demonstrate new Skills in a Training Setting, and Use new Skills in the Classroom)		
	Knowledge	Skill Demonstration	Use in the Classroom
Theory and Discussion	10%	5%	0%
Demonstration in Training	30%	20%	0%
Practice & Feedback in Training	60%	60%	5%
Coaching in Clinical Setting	95%	95%	95%

SAMARBEJDE er svaret!

Joyce, B., & Showers, B. (2002)

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

11

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Refleksion

- Refleksiv praksis over samspillet mellem viden, netværk og erfaring er afgørende for lærerkompetenceudvikling (Hargreaves & Fullan, 2012)
- Umiddelbar refleksion (*reflection-in-action*)
- Efterfølgende refleksion over handlingen (*reflection-on-action*) (Schön, 2001)
- OG refleksion over betingelser og rammer, der er medskabende for praksis, og over hvad der evt. kan ændres heri for at understøtte den ønskede praksis (*reflection-about-action*) (Hargreaves & Fullan, 2012)

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

12

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Rammer og tid

- Lærerkompetenceudvikling kræver tid
- Samarbejde er svært, og samarbejde kræver tid, fordi de udbytterige, udforskende diskussioner kræver tillid, og den tager tid at opbygge (Borko, 2004, p. 7)
- Et langt og sejt træk med at opbygge en samarbejdende kultur, og dvs. at uformelle aspekter af konteksten for lærernes samarbejde må tildeles mindst ligeså meget opmærksomhed – sociale relationer, tillid, empati, normer, praktiske og organisatoriske vaner, mv. (Hargreaves & Fullan 2012: 96ff).

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 13

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Metareviews: Joyce et al. 1999

- Tid er en dominerende faktor. 75% af de skoler, de har observeret, holder gennemsnitligt møde om skoleudvikling en time om måneden, og 9-10 timer på et år er ganske enkelt for lidt (Joyce et al., 1999, p. 3).
- Praksisfællesskaber med engagerede medlemmer som forudsætning, og opbygning og vedligeholdelse af dem kræver tid. (ibid.)
- Mindre grupper frem for store
- Men med hele skolen (klatkager batter ikke)

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 14

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Metareviews: Fixsen et al. 2005

- Udbytte og ejerskab
- Jo tættere på praksis
- Kurser virker ikke
- Efteruddannelse skal forankres lokalt og have tid,
- Organisatoriske forhold bør opfattes som dele af en implementeringsproces (bør altså være objekt for udvikling, frem for mere indholdsrelaterede foki (Fixsen et al., 2005, p. 72). Dette synspunkt støttes også tydeligt af Hargreaves' forskning (1992, p. 219).

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 15

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Metareviews: Timperley et al. 2007

- Tid bør følge lærer virker ikke!
- Fælles fokus
- Eksterne eksperter hjælper heller ikke (eksperterne forsvinder)

▪ Syv faktorer:

1. Tid (til læreren)
2. Deltagelse af eksterne eksperter,
3. Lærernes engagement i at ville lære
4. Lærernes tro på og forventninger til eleverne med et refleksivt blik på egne forforståelser,
5. Lærernes deltagelse i praksisfællesskaber,
6. Forskningsbaseret og benyttende sig af anerkendte metoder,
7. Aktivt skolelederskab.

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 16

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Gentofte-Rudersdal-modellen

- Fougts modellen...
- Intervention: Hver lærer sit projekt med fagdidaktisk reflekteret integration af it i scenariebaserede undervisningsforløb – videndeling i fagteams
- Kvantitativ klassisk effektmåling med baseline september 2012 og endline maj 2014.
- De intervererede lærere identificeret (primærlærere og sekundlærere)
- Det virker

Samlet ændring	Alle (n=477-457)	Ikke-intervenerede (n=431-412)	Primær (n=15)	Sekundær (n=35)
Skalaer	+1,5	+1,1	+5,3	+4,9
Basis	+1,6	+1,5	+4,7	+5,2
ALT	+3,1	+2,6	+10,0	+10,1

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 17

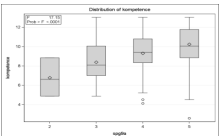
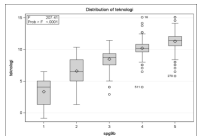

Digitalsering 01.11.2016 METROPOL

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- *Signifikant* sammenhæng mellem lærernes egen brug af it og brug af it i undervisningen blandt eleverne

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer 18

Digitalsering 01.11.2016

METROPOL

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- **Signifikant** sammenhæng mellem lærernes samarbejde og brug af it i undervisningen blandt eleverne

Sammenhæng mellem samarbejde og forberedelse

Sammenhæng mellem samarbejde og teknisk

Sammenhæng mellem samarbejde og mobil

- 91% af lærerne peger på egen brug af it som den væsentligste kilde til viden om it. Herefter følger kolleger med 69%.

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

19

Digitalsering 01.11.2016

METROPOL

Gentofte-Rudersdal-undersøgelsen

- **Signifikant** sammenhæng mellem ledelsens opbakning og brug af it i undervisningen blandt eleverne

Sammenhæng mellem ledelse og teknisk

Sammenhæng mellem ledelse og mobil

Sammenhæng mellem ledelse og samarbejde

Simon Skov Fougt, adjunkt, ph.d., cand.pæd., lærer

20
